

Quickscan woningbouw de Pirk Noord te Vaassen

Toetsing van de nieuwbouwplannen aan
de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Ter Steege Vastgoed bv

Grontmij Nederland bv
Arnhem, 17 juli 2008

Verantwoording

Titel : Quicksan woningbouw de Pirk Noord te Vaassen

Subtitel : Toetsing van de nieuwbouwplannen aan de wet- en regelgeving voor natuur

Projectnummer : 251859

Referentienummer : 99041187

Datum : 17 juli 2008

Auteur(s) : ing. C.C. Oskamp MSc.

E-mail adres : christian.oskamp@grontmij.nl

Gecontroleerd door : drs. G.G.J. van Adrichem

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : ir. P.A.J. Bergmans

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
T +31 26 355 83 55
F +31 26 445 92 81
oost@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Beschrijving plangebied	5
2	Natuurwetgeving	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.2	Soortbescherming	7
3	Ecologische waarden en effectbepaling	8
3.1	Beschermde gebieden	8
3.2	Beschermde soorten	9
4	Conclusies en aanbevelingen	11
4.1	Gebiedsbescherming	11
4.2	Soortbescherming	11

Bijlage 1: Tabellen Natuurloket

Bijlage 2: Resultaten Vleermuizenonderzoek Ekoza

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De natuur in Nederland wordt beschermd vanuit twee invalshoeken: bescherming van gebieden en bescherming van soorten. De gebiedsbescherming is geregeld via de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) en het Streekplan (onder andere Ecologische Hoofdstructuur (EHS), weidevogel- en ganzenbeschermingsgebieden). De soortbescherming is geregeld door middel van de Flora- en faunawet.

De verschillende natuurwetgevingen in Nederland hebben als belangrijkste component het zorgplichtbeginsel, dat van elke initiatiefnemer verlangt dat hij zich vooraf op de hoogte stelt van eventuele schadelijke effecten op voorkomende flora en fauna en hun leefomgeving.

Figuur 1 Luchtfoto met plangebied de Pirk te Vaassen (rood gemarkeerd) (Bron: Terradesk)

In Vaassen heeft Ter Steege Vastgoed bv het voornemen om op het bedrijventerrein de Pirk nieuwbouwhuizen te realiseren. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Voor de realisatie van de nieuwbouw moet het bestemmingsplan worden gewijzigd. Hiervoor moet een goede ruimtelijke onderbouwing worden opgesteld, waarvan onderzoek naar de effecten van het plan op beschermde soorten een verplicht onderdeel is. Ter Steege Vastgoed bv heeft Grontmij gevraagd dit onderzoek in de vorm van een quickscan uit te voeren.

1.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat momenteel uit een klein bedrijventerrein met in het middengedeelte een braakliggend terrein waar voorheen volkstuintjes waren gelegen (zie foto 1). Momenteel ontstaat daar opgaande begroeiing en verruigt gras. Er is in het plangebied geen open water aanwezig. Aan de oostkant langs de Laan van Fasna loopt een fietspad met daarlangs opgaande begroeiing. Aan de zuidkant van het gebied is een klein agrarisch grasland aanwezig, die aan de zuidkant omzoomd wordt door opgaande begroeiing. Op veel plaatsen in het plangebied is spontane begroeiing ontstaan door achterstallig onderhoud.

Foto 1 Overzicht middengebiet van het plangebied dat voornamelijk bestaat uit braakliggend terrein en opgaande begroeiing

2 Natuurwetgeving

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 *Natuurbeschermingswet*

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden en deze heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken (externe werking). Bij negatieve effecten is het nodig een vergunning aan te vragen op basis van een verslechterings- en verstoringsstoets. Het uitvoeren van een passende beoordeling (uitgebreide effectenstudie, alternatievenonderzoek en onderbouwing dwingende redenen van groot openbaar belang) is noodzakelijk wanneer de negatieve effecten (mogelijk) significant zijn.

2.1.1.1 *Natura 2000*

De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000-netwerk.

2.1.1.2 *Beschermde Natuurmonument*

Voor Beschermde Natuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, geldt dat handelingen in of rondom Beschermde Natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of die het Beschermde Natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij hiervoor een vergunning is verkregen. Het beschermingsregime van de gebieden die nu binnen Natura 2000-gebieden liggen, treedt terug. De natuurwaarden waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied.

2.1.2 *Streekplan*

In het streekplan wordt aangegeven hoe om te gaan met onder andere de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzen- en weidevogelbeschermingsgebied. Hieronder worden deze gebieden verder beschreven.

2.1.2.1 *Ecologische Hoofdstructuur*

De EHS bestaat in Gelderland uit bestaande natuurgebieden, verwevingsgebieden en ecologische verbindingzones die belangrijke gebieden met elkaar verbinden. Binnen of nabij de EHS geldt in principe de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

2.1.2.2 *Weidevogel- en ganzengebied*

De provincie Gelderland neemt een bijzondere verantwoordelijkheid voor een aantal weidevogel- en ganzengebieden buiten de EHS. Hierop is toegespitst beleid van toepassing, dat inhoudt dat doorsnijding, aantasting van rust en openheid, verlaging van het waterpeil en verstoring niet zijn toegestaan.

2.2 **Soortbescherming**

2.2.1 **Flora- en faunawet**

De Flora- en faunawet is sinds 1 april 2002 van kracht. In deze wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd. Daarnaast zijn er selectieve lijsten van beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelde dieren. De beschermde soorten en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden verstoord of vernietigd. Indien dit onvermijdelijk is, dient ontheffing te worden aangevraagd. Vrijstelling of ontheffing kan slechts worden verleend “wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort”. In principe dienen bij verstoring mitigerende dan wel compenserende maatregelen te worden genomen. Sinds 23 februari 2005 is de Flora- en faunawet gewijzigd. De beschermde soorten zijn nu verdeeld in drie tabellen.

1. Algemene soorten

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft voor ontwikkelingen geen ontheffing aangevraagd te worden.

2. Overige soorten

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).

3. Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB

Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:

- er sprake is van een bij de wet genoemd belang;
- er geen alternatief is;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Verstoring van nestelende/broedende vogels en vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels is niet toegestaan. Daarom dienen verstorende werkzaamheden in principe altijd buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd.

3 Ecologische waarden en effectbepaling

3.1 Beschermde gebieden

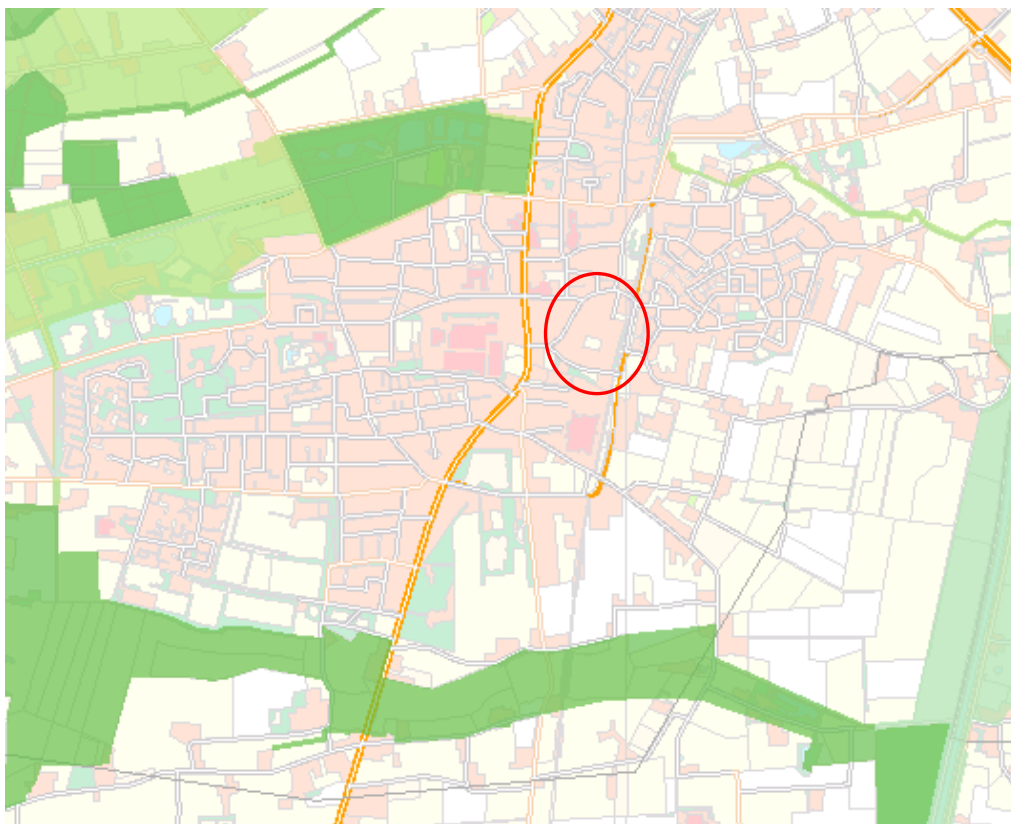
3.1.1 Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten

Het plangebied is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Het gebied 'Uiterwaarden van de IJssel' is het dichtstbijzijnde gebied dat in procedure is om aangewezen te worden als Natura 2000-gebied. Fysieke aantasting van het gebied is daarmee niet aan de orde. Ook verstoring is uitgesloten, omdat het plangebied op ruime afstand is gelegen van het beschermde gebied.

Ook voor de beschermde natuurmonumenten zijn er geen negatieve gevolgen. In de verre omtrek van het plangebied zijn geen beschermde natuurmonumenten aanwezig, zodat de negatieve effecten op deze gebieden zijn uitgesloten. Het dichtbijgelegen beschermde natuurmonument is het mosterdveen.

3.1.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied is niet gelegen binnen de EHS. Aan de zuidkant van Vaassen is het stroomgebied van de Egelbeek aangewezen als EHS en aan de noordkant is dit het Vaassense bekenstelsel. Fysieke aantasting van de EHS is uitgesloten. Ook verstoring is niet aan de orde, gezien het plangebied is omsloten door bestaande bebouwing en op enige afstand van de EHS is gelegen.

Figuur 2 Ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van het EHS-gebied (donker groen: bestaande natuur; licht groen: verwevinggebied) (bron: www.gelderland.nl)

3.1.3 Weidevogel- en ganzenbeschermingsgebieden

Er zijn in de directe omgeving geen weidevogel en ganzenbeschermingsgebieden aanwezig. Negatieve effecten als gevolg van de ontwikkelingen in het plangebied zijn dan ook uitgesloten.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Algemeen

Een algemeen overzicht van waarnemingen van beschermde soorten in hetzelfde kilometerhok als waarin het plangebied is gelegen, is te vinden bij het Natuurloket (www.natuurloket.nl). De ervaring leert dat binnen stedelijk gebied nauwelijks gegevens bekend zijn. Uit het Natuurloket blijkt dan ook dat alleen de vaatplanten en de vlinders goed onderzocht zijn en hiervan komen geen soorten van tabel 2 of 3 voor. Van de ongewervelden is wel eens een soort van tabel 2 of 3 waargenomen.

Op 6 mei 2008 heeft er een veldbezoek plaatsgevonden door een ecooloog en is, op basis van voorkomende habitats, een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten en is bepaald of aanvullende inventarisaties nodig zijn.

3.2.2 Planten

De begroeiing in het plangebied bestaat uit plantsoenen, een stuk grasland en een verruigd gedeelte. Tijdens het veldbezoek van 6 mei 2008 zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen. Op basis van de bestaande situatie (het intensieve gebruik en beheer), kan aangenomen worden dat de beschermde soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet niet voorkomen.

3.2.3 Zoogdieren

Omdat het plangebied mogelijk geschikt leek voor vleermuizen als kolonieplaats, is er bij voorbaat al nader onderzoek uitgevoerd. In totaal zijn er vier bezoeken geweest in het plangebied. Er zijn twee avondinspecties uitgevoerd op 17 en 22 mei 2008. De ochtendinspecties vonden plaats op 26 juni en 3 juli 2008.

Op basis van dit nader onderzoek, uitgevoerd door Ekoza ecologisch advies en onderzoek, is er vastgesteld dat er geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het projectgebied. Er is dus geen ontheffing nodig voor deze soortgroep. Wel zijn er sporadisch waarnemingen gedaan van jagende vleermuizen door het hele projectgebied. Het terrein wordt door de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger gebruikt als foerageergebied. De voorgenomen ingreep zal echter geen significant effect hebben op deze vleermuissoorten. Aangezien deze soorten genoeg mogelijkheden hebben in de omgeving om naar uit te wijken en te foerageren. Het effect op deze soorten zal dan van tijdelijke aard zijn. Wel is het goed om in de nieuwbouwplannen rekening te houden met de aanwezigheid van deze vleermuissoorten. Indien men de omgeving weer geschikt maakt voor vleermuizen, zal deze opnieuw gebruik maken van het projectgebied en is het effect van tijdelijke aard. Door de spouwmuur van gebouwen toegankelijk te houden voor vleermuizen, kunnen deze in de toekomst mogelijk gebruikt worden als verblijfplaats.

De bevindingen van het nader onderzoek naar de vleermuizen is toegevoegd bij dit rapport als bijlage 2.

De algemene soorten zoogdieren welke in het gebied voor kunnen komen, zoals mol, huisspitsmuis en egel staan in tabel 1 van de Flora- en faunawet, voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor is geen ontheffing nodig.

3.2.4 Vogels

De opgaande begroeiing is zeer geschikt als broedplaats voor algemene vogelsoorten. Er zijn veel dichte hagen en singels aanwezig. De opgaande begroeiing die is ontstaan door achterstallig onderhoud, is ook zeer geschikt als broedplaats voor algemene vogelsoorten. Aangezien het verboden is om broedende vogels te verstoren tijdens het broedseizoen, moet ervoor gezorgd worden dat de werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd.

Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Indien het toch noodzakelijk is om in het broedseizoen activiteiten uit te voeren en er beplanting moet verdwijnen, dan moet vooraf door een ter zake kundige bepaald worden of er broedende vogels voorkomen. Eventueel is het mogelijk om vooraf maatregelen te nemen, zoals het verwijderen van beplanting voor het broedseizoen, zodat vogels niet kunnen gaan broeden.

3.2.5 *Amfibieën, reptielen en vissen*

Er liggen in en om het plangebied geen watergangen, waardoor de aanwezigheid van vissen is uitgesloten. Vanwege de ligging aan de rand van stedelijk gebied en het ontbreken van geschikt habitat, is het voorkomen van beschermde amfibieën en reptielen eveneens uitgesloten.

3.2.6 *Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden*

Beschermde vlinders zijn in het plangebied niet te verwachten. Het habitat voor een groot deel van de beschermde vlinders betreft heide- en veengebieden en een aantal soorten komen alleen in Zuid-Limburg voor. Waargenomen soorten zijn oranjetip en klein koolwitje welke niet beschermd zijn. Beschermde libellen zijn eveneens niet te verwachten, omdat er geen geschikt oppervlaktewater in het gebied aanwezig is voor deze soorten.

Volgens de gegevens van Natuurloket komt er een beschermde soort van tabel 2 of 3 in het gebied voor. Het betreft een ongewervelde, mogelijk de soort het vliegend hert. Deze soort heeft een voorkeur voor oude eiken en de nabij gelegen Veluwe behoort tot het verspreidingsgebied van deze soort. In het plangebied komen geen oude eiken voor en daarom is uitgesloten dat deze soort in het plangebied voorkomt.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Gebiedsbescherming

De wijzingen in het plangebied hebben geen negatieve invloed op:

1. Natura 2000-gebieden;
2. Beschermde Natuurmonumenten;
3. Ecologische hoofdstructuur;
4. Weidevogel- en ganzenfoerageergebieden.

4.2 Soortbescherming

De opgaande begroeiing is zeer geschikt als broedplaats voor algemene vogelsoorten. Er zijn veel dichte hagen en singels aanwezig. De opgaande begroeiing die is ontstaan door achterstallig onderhoud, is ook zeer geschikt als broedplaats voor algemene vogelsoorten. Aangezien het verboden is om broedende vogels te verstoren tijdens het broedseizoen, moet ervoor gezorgd worden dat de werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd.

Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Indien het toch noodzakelijk is om in het broedseizoen activiteiten uit te voeren en er beplanting moet verdwijnen, dan moet vooraf door een ter zake kundige bepaald worden of er broedende vogels voorkomen. Eventueel is het mogelijk om vooraf maatregelen te nemen, zoals het verwijderen van beplanting voor het broedseizoen, zodat vogels niet kunnen gaan broeden.

Op basis van dit nader onderzoek naar vleermuizen door Ekoza ecologisch advies en onderzoek is er vastgesteld dat er geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het projectgebied. Er is dus geen ontheffing nodig voor deze soortgroep. Wel zijn er sporadisch waarnemingen gedaan van jagende vleermuizen door het hele projectgebied. Het terrein wordt door de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger gebruikt als foerageergebied. De voorgenomen ingreep zal echter geen significant effect hebben op deze vleermuissoorten. Aangezien deze soorten genoeg mogelijkheden hebben in de omgeving om naar uit te wijken en te foerageren. Het effect op deze soorten zal dan van tijdelijke aard zijn. Wel is het goed om in de nieuwbouwplannen rekening te houden met de aanwezigheid van deze vleermuissoorten. Indien men de omgeving weer geschikt maakt voor vleermuizen, zal deze opnieuw gebruik maken van het projectgebied en is het effect van tijdelijke aard. Door de spouwmuur van gebouwen toegankelijk te houden voor vleermuizen, kunnen deze in de toekomst mogelijk gebruikt worden als verblijfplaats.

De algemene soorten zoogdieren welke in het gebied voor kunnen komen, zoals mol, huisspitsmuis en egel staan in tabel 1 van de Flora- en faunawet; voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor is geen ontheffing nodig.

Andere soorten van tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet zijn in het plangebied niet te verwachten.

Bijlage 1

Tabellen Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:194 / Y:477

Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	4			1	goed	-	1975-1990
Mossen					niet onderzocht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddestoelen				1	slecht	0%	1991-2006
Zoogdieren					niet onderzocht		1996-2006
Broedvogels		1			slecht	0%	1995-2006
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006
Amfibieën					niet onderzocht		1992-2006
Vissen					niet onderzocht		1992-2006
Dagvlinders				1	goed	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					redelijk		1980-2005
Libellen					matig		1992-2006
Sprinkhanen					redelijk		1992-2006
Overige ongewervelden		1	1		slecht	51-100%	1992-2006

*** Legenda**

FF = Flora- en faunawet
 lijst 1 / lijst 2+3
H/V = Habitatrichtlijn (alleen
 bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn
RL = Rode Lijst
 (#) = tevens meetnetgegevens
 verzameld.

Volledigheid onderzoek: Hiermee
 wordt aangegeven of op basis van
 de gebrachte bezoeken een volledig
 overzicht is te verwachten van de
 soorten van de betreffende
 soortgroep. Een **toelichting** op
 deze categorieën kunt u vinden
 onderaan deze rapportage.

Actualiteit: per groep is
 aangegeven uit welke periode de
 gegevens zijn opgenomen.

■ niet van toepassing

Rapportage voor kilometerhok X:195 / Y:477

Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1			2	goed	-	1975-1990
Mossen					niet onderzocht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddestoelen					niet onderzocht		1991-2006
Zoogdieren					niet onderzocht		1996-2006
Broedvogels					niet onderzocht		1995-2006
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006
Amfibieën					niet onderzocht		1992-2006
Vissen					niet onderzocht		1992-2006
Dagvlinders					redelijk	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					matig		1980-2005
Libellen					niet onderzocht		1992-2006
Sprinkhanen					niet onderzocht		1992-2006
Overige ongewervelden					niet onderzocht		1992-2006

Bijlage 2

Resultaten Vleermuizenonderzoek Ekoza

Nader onderzoek

Vleermuizen

Vaassen

Ecologisch onderzoek en advies

7 juli 2008

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ecologisch onderzoek en advies

In opdracht van:

Ecologisch onderzoek en advies

Contact: info@ekoza.nl

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ecologisch onderzoek en advies

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Flora- en Faunawet.....	5
<i>Algemene Maatregel van Bestuur</i>	<i>6</i>
3. Gebiedsbeschrijving en onderzoeksmethode	7
3.1 Gebiedsbeschrijving	7
3.2 Onderzoeksmethode	10
4. Resultaten Veldonderzoek.....	11
4.1 Vleermuizen.....	11
4.2 Vogels.....	12
5. Conclusies	13
5.1 Volledigheid van het onderzoek	13
5.2 Conclusies en aanbevelingen	13
Literatuur	14

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ecologisch onderzoek en advies

1. Inleiding

In Vaassen is op het terrein de Pirk de realisatie van nieuwe woningen gepland. Hiervoor zal een gedeelte van de huidige bebouwing verwijderd moeten worden. Grontmij heeft daarvoor een quick scan fauna uitgevoerd. Hierin is nader onderzoek aanbevolen naar vleermuizen. Grontmij heeft Ekoza, ecologisch onderzoek en advies, gevraagd om dit uit te voeren.

Deze rapportage is de weergave van het nader onderzoek dat door Ekoza is uitgevoerd. Uitgangspunt hierbij vormt de Flora- en faunawet die aangeeft welke soorten op welke manier beschermd zijn en de resultaten uit de quick scan.

Aan de hand van de rapportage zijn er voor het nader onderzoek een aantal onderzoeksvragen geformuleerd.

1. Worden de gebouwen gebruikt door vleermuizen?
2. Wat is de status van het eventuele gebruik (winterverblijf/ zomerverblijf?)
3. Wordt het projectgebied nog op een andere manier gebruikt door vleermuizen (jachtterrein, vliegroutes)?

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ecologisch onderzoek en advies

2. Wettelijk kader

In dit hoofdstuk wordt in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen beschreven. Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet.

2.1 Flora- en Faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) is omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hiertoe is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. In principe mogen er geen handelingen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor de soort. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt er een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet

- Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen
- Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Daarnaast is artikel 13 eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet

- artikel 2:
1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ecologisch onderzoek en advies

Algemene Maatregel van Bestuur

Om de werking van de Flora- en faunawet minder star te maken is middels een Algemene Maatregel van Bestuur de regelgeving rond de Flora- en faunawet aangepast. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger worden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen komt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

1. De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.
2. De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ekoza
Ekoza

Ecologisch onderzoek en advies

3. Gebiedsbeschrijving en onderzoeksmethode

3.1 Gebiedsbeschrijving

De onderzoekslocatie ligt in de bebouwde kom van Vaassen aan de Pirk tussen de Stationsstraat en de Laan van Fasna. Het projectgebied betreft 2 á 3 hectaren. Het grootste gedeelte van het terrein is verhard en bebouwd. De bebouwing bestaat uit een aantal bedrijfspanden, loodsen en een woonhuis. Achter een loods ligt een braak liggend terrein. Tussen de panden liggen een aantal groene perken met struiken en bomen voornamelijk berken en sparren.

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van de voorgenomen ingreep. Het projectgebied zal ontwikkeld worden tot een woningbouwlocatie. Hiervoor zal de aanwezige bebouwing gesloopt moeten worden. Het merendeel van de directe groene omgeving zal ook verwijderd worden.

Impressie van het projectgebied. Deze gebouwen worden gesloopt.

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ekoza
Ekoza

Ecologisch onderzoek en advies

Impressie van het projectgebied. Deze gebouwen worden gesloopt.

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ligging projectgebied in de bebouwde kom van Vaassen (projectgebied bevindt zich binnen de rode omlijning)

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ecologisch onderzoek en advies

3.2 Onderzoeksmethode

De methodiek die we hanteerden bestond uit onderzoek met een batdetector zowel in de avonduren als in de ochtenduren.

Met de batdetector werd gedurende twee avonden geluisterd naar mogelijk uitvliegende dieren. De eerste avondcontrole vond plaats op 17 mei en de tweede was op 22 mei 2008. Omdat de dieren bij het uitvliegen meestal snel en rechtlijnig van de locatie vertrekken was de kans op missen aanwezig. De omvang van het terrein en de hoeveelheid aanwezige gebouwen maakte het terrein onoverzichtelijk voor vleermuisinventarisaties. Daarom werden de avondinspecties met twee personen uitgevoerd.

Daarnaast werden in de ochtenduren ook een tweetal inspectie uitgevoerd om terugkerende dieren op te kunnen sporen. In de ochtenduren hebben vleermuizen de neiging om gedurende een half uur te gaan zwermen rondom de invliegopening. Hierdoor zijn kolonieplaatsen tijdens de ochtend beter te vinden. Deze inspecties werden door één persoon uitgevoerd. De ochtendinspecties vonden plaats op 26 juni en 3 juli 2008.

Voor de inventarisaties is gebruik gemaakt van een batdetector met time-expansion (Petterson D240x). Hiermee kunnen vertraagde opnames worden gemaakt zodat deze geanalyseerd kunnen worden in het programma Batsound. Met name voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

4. Resultaten Veldonderzoek

4.1 Vleermuizen

Voor dit onderzoek is specifiek gekeken naar vleermuizen. Dit werd vanuit de opdrachtgever gevraagd.

Gezien de aard van het projectgebied waren verblijfplaatsen van vleermuizen op voorhand niet uit te sluiten. Op het terrein zijn verschillende panden aanwezig die als verblijfplaats kunnen dienen voor vleermuizen. Zo zijn er in enkele panden openingen aanwezig die toegang verlenen tot de spouw. Dit is een favoriete verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en de gewone grootoorvleermuis.

Mogelijke toegang tot spouw voor vleermuizen

Een aantal panden met name de loodsen zijn enkelwandig en de muren hiervan bestaan uit plaatmateriaal. In deze panden is het hoogst onwaarschijnlijk dat men er vleermuizen in zal aantreffen.

Er zijn een tweetal avondinspecties uitgevoerd. Beide keren was het terrein niet geheel toegankelijk. De eerste keer kon ongeveer 60 % van het terrein bezocht worden, de twee keer zaten er nog meer hekken dicht zodat ongeveer een 25 % van het terrein toegankelijk was.

Het weer was op beide dagen goed voor vleermuizen. Opvallend was dat de vleermuizen pas relatief laat in het gebied actief waren. De eerste werden rond 10 uur gehoord. Dit waren gewone dwergvleermuizen. Deze tijd van het jaar vliegen de eerste gewone dwergvleermuizen om half tien uit. De meeste dieren werden waargenomen rondom de huizen in de Stationstraat en de Veenweg. Later waren er ook dieren in het projectgebied zelf aan het jagen.

Tijdens het bezoek op 17 mei is 1 overvliegende rosse vleermuis waargenomen. Dit is een soort die boombewonend is. Het dier kwam op grote hoogte (60 meter) overvliegen.

De laatvlieger is op zowel op 17 als op 22 mei waargenomen. De eerste dieren waren rond half elf op de hoek van de Veenweg en de Stationstraat aan het jagen. Later op de avond waren er tijdens het tweede bezoek ook dieren langs de Pirk aan het jagen.

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ecologisch onderzoek en advies

Tijdens de ochtendinspecties is er speciaal gekeken of er vaste verblijfplaatsen van vleermuiskolonies in het projectgebied aanwezig zijn. De gebouwen met spouwmuren en met gaten naar de spouw toe zijn extra gecontroleerd. Tijdens deze controles zijn geen zwermende vleermuizen waargenomen en ook geen verblijfplaatsen van vleermuizen. Het is dus niet te verwachten dat er een vleermuiskolonie aanwezig is in een van de gebouwen.

Wel zijn er beide keren gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze dieren kwamen sporadisch voor door het hele projectgebied. Er is niet vastgesteld dat deze dieren in een van de gebouwen binnen het projectgebied verblijven. Waarschijnlijk kwamen deze individuen overgevlogen en waren ze op weg van hun foerageergebied naar hun verblijfplaats.

4.2 Vogels

Er is gevraagd om specifiek te kijken naar de vleermuizen maar tijdens de inspectie naar deze soortgroep werden ook andere waarnemingen gedaan. Extra waarnemingen die gedaan worden tijdens het veldonderzoek worden ook vermeld in deze rapportage.

Tijdens de visuele controle van de schuren, zijn er in 1 schuur, de schuur van Pronto Metaalprojecten VOF, nesten van vogels aangetroffen. Aan de achterkant van deze schuur zijn uitwerpselen en nesten van de huismus aangetroffen.

Nest en uitwerpselen van huismus

5. Conclusies

5.1 Volledigheid van het onderzoek

Het beeld dat uit het onderzoek is gekomen, vormt voor de onderzochte soortgroep voldoende basis om gefundeerde uitspraken te doen over de gevolgen van de voorgenomen ingreep voor beschermde soorten.

De onderzoeksvragen waren als volgt:

- Worden de gebouwen gebruikt door vleermuizen?
- Wat is de status van het eventuele gebruik (winterverblijf/ zomerverblijf?)
- Wordt het projectgebied nog op een andere manier gebruikt door vleermuizen (jachtterrein, vliegroutes)?

5.2 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van dit nader onderzoek is er vastgesteld dat er geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het projectgebied. Er is dus geen ontheffing nodig voor deze soortgroep.

Wel zijn er sporadisch waarnemingen gedaan van jagende vleermuizen door het hele projectgebied. Het terrein wordt door de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger gebruikt als foerageergebied. De voorgenomen ingreep zal echter geen significant effect hebben op deze vleermuissoorten. Aangezien deze soorten genoeg mogelijkheden hebben in de omgeving om naar uit te wijken en te foerageren. Het effect op deze soorten zal dan van tijdelijke aard zijn.

Wel is het goed om in de nieuwbouwplannen rekening te houden met de aanwezigheid van deze vleermuissoorten. Indien men de omgeving weer geschikt maakt voor vleermuizen, zal deze opnieuw gebruik maken van het projectgebied en is het effect van tijdelijke aard. Door de spouwmuur van gebouwen toegankelijk te houden voor vleermuizen, kunnen deze in de toekomst mogelijk gebruikt worden als verblijfplaats.

Tijdens een avondcontrole is 1 overvliegende rosse vleermuis waargenomen. Dit is een soort die boombewonend is. Het dier kwam op grote hoogte (60 meter) overvliegen. Deze vleermuis kwam overgevlogen en was waarschijnlijk op weg van zijn verblijfplaats naar zijn foerageergebied.

Er zijn nesten van vogels aangetroffen in een van de schuren en in de struiken zitten mogelijk meer nesten van zangvogels. Om overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te voorkomen, moet men buiten het broedseizoen kappen, bouwen of slopen (voor de meeste vogels loopt dit van 15 maart tot en met 15 juli).

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN
GRONTMIJ
VAASSEN

Ecologisch onderzoek en advies

Literatuur

- Atlas van de Nederlandse vleermuizen; H. Limpens, K. Mostert en W. Bongers, KNNV 1997
- www.natuurloket.nl
- Rode Lijst Nederlandse broedvogels; Vogelbescherming Nederland 2004
- Veldgids diersporen. Annemarie van Diepenbeek KNNV Uitgeverij, Utrecht 1999
- Zoogdieren van West-Europa. Rogier Lange et al. KNNV Uitgeverij in samenwerking met de VZZ, Utrecht 1994.
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Broekhuizen, S. e.a. KNNV Uitgeverij, Utrecht 1992
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Bergmans, W. & A. Zuiderwijk, 1986. Atlas van Nederlandse amfibieën en reptielen en hun bedreiging. Vijfde herpetogeografische verslag. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- www.minlnv.nl